

МАНІТІ, КІМІЧІ ТИ ЛІТЕРАТОРЬ.

№ 8.

СЪМБЪТЪ, 9. СЕПТЕМВРИЕ.

1850.

ІДЦІНЕ КІВІНТЕ ПРЕГЪТИОАРЕ .ІА СТВ-
ДІВЛ ЛІМБЕІ РОМЪНЕЩІ.

Асвіра літвеі ротъпешті с'аѣ фъквт ствдій ші с'аѣ скріс тай вѣртос de 20 апї лікочес фортэ твлат. Літерації поштрій de чел тай вѣн ренгте ші, аѣ фъквт о провлемъ а віецеі лор дінтрэ а скоте іа літвінъ регвеле літвеі, ші аї траце граматіка ші ортографія еї ліптр'о сістемъ кіаръ дінпъ пріоніні съпътбос; ачеіапі с'аѣ фолосіт тотодать de тóте ствдійе філологічес кжте съ фъквсеръ іа поі таѣ 'пайнте de еї, адікъ дела 1582, ші тай вѣртос de 60 апї, адікъ дела ренгтітв къльгър С амзіл К лаіпѣ лікочес. Нѣтай граматічі ротъпешті се афль пъпъ аквт скріс ші тіпъріте песте 20, афарь de челе ротжно-латіпешті, ротжно-цертане ші ротжно-франче. Ліпсь іа тоате ачесте лічкеркърі ші сіміцеле але літерацілор треввіе се твртврісіт, къ ствдіял літвеі а стръвътвтнъ аквт ліп півлік тай підін de кжт с'аѣ фі доріт; каселе ачестеі ліппреціврърі съпът твлат тай квносквте декжт се авет треввіпдъ а ле ліпшира ачі, пріп бртаре ле ші ретъчет.

Тот че пътет трече іа ведереа есте, кжт-къ твліці, карій пічі аѣ ствдіат літва ротъпешаскъ вреодать, пічі аѣ вртъріт кжт тай підін ствдійе фъквте ші півлікate de квтръ чеі тай прокопсід върбаді, ва поате ліп тоате віада лор н'аѣ пріпс твъкар о сінгвръ граматікъ атжпъ, аѣ тогвши ліптрэ пітік а апъра, кжткъ літва ротъпъ пічі de кжт пъ ар фі квлтівать. Адікъ пептрэ къчі DD-лор пъпъ аквт пъ леаѣ пъсат de літва національ, ші пептрэ къ о ворбеск рѣн ші о скрів преа переглат, аѣ пльчере de а се дескърка пътат асвіра літвеі.

Сокотіт къ пъ ар фі de пріос са съ рекапі-
твльт пе скріт аквт одатъ тоате кжте с'аѣ скрі-
ті с'аѣ ліпвъдат пъпъ аквт престе tot асвіра

літвеі ротъпешті, атжт ліп кърді кжт ші ліп фой periodiche; ба съ епгтърът кіар ші граматічеле къ пътеле ші тітвлеліе лор, пептрэ ка съ се конвінгъ de адеввръліе лор, тай със zice, кіар ші ачеіа, карій пъпъ аквт пъпъ аѣ пъс остепеала de а ле къпоаште тъкар дыпъ пътє. De окамдатъ ліпсь есте de неапъратъ треввіпдъ, ка съ ліпкіет півлікжп ліп ачеасть фобія ачеле ствдій але літвеі ротъпешті, каре се ліпчепсверъ ліпкъ іа апві 1848 дела №р. 14 пъпъ іа 19, іаръ апої пептрэ фата-
літатеа тітврілор треввіръ а се прекврта. Дечі ші ліпченет къ партеа лор II.:

ЛІМБА ЛАТИНЬ ЛІН ФОРМЕЛЕ СА. В №
АТТЖРНЬ DE ЧЕА ГРЕАКЪ.

„Verum et falsum in notitiarum co-
niunctine cernitur.“ Aristot.
de anim. III., 8.

„Verum et falsum coniunctione
et disiunctione rerum omne
consistit.“ Idem d. Interpr. I., 1.

Десніята десніе оріціеа літвеі латіке ші ап-
пътє ліптреввічівна: дањъ ea се траце din літва
елепікъ? есте фоарте веќе. ші фіреште nedеснір-
дівілъ de ачееа десніеа оріціеа латіпілор. Къчі,
de ші ліп австрасѣ с'аѣ пътє гжнді, къ п'ар фі іа
нептіпдъ ка вп попвл съші піарзъ літва ші съ
адоптезе пе а алтвіа, фъръ а се зіче къ се траце
дела ачеста: ліп фантъ ліпсь пъ есте addеввратъ.
Н'ар фі оаре чеа тай мape авсврдітате а зіче, къ
вп попвл, кареле 'ші а передт de tot літва ші а
прийт пе а алтвіа, ші-а реџіптв падівалітатеа?
Ліндатъ че вп попвл 'ші-а передт літва са, еле-
тажптв съші, пъ пътат чел. воралъ, чи ші чел. в.
Фісікъ есте ліпгідітв ші тіствітв de ачелла, а къ-
рвіа літвъ а адоптаг'о орі 'ші с'а ліпкіс. Літва
діне тай твлатъ декжт сміцеле. Ачеста се ачиме.

местекъ тай квржид; літва се перде жи згіна тутброр. Дядать че с'а пердят ea, нонзілі поз тай есте, ші історія речіше тутъ ліпнъ еллъ.*) Ех дисемпезж ачеаста аттаж пентръ матеріа de фанъ, кади ші центрекъ амікл постръ, авторыл прінчіпілор, а деснрдітъ діченістя літвей поастре. de діченістя націїней. Жи літвъ, кади ам тай зіс ж „Антішбллер“, матеріа есте тай неставіль декіт форма: ворве стрыіне се прітескъ вшорѣ прін міл де квітішекъчій, форме тай грэб. Каска есте, къ ворвеле жи сіне сжит лікврі търдініте, ісолате; дар форма пътрінде тут матеріалъ літвей. Ea се поаце перде позма жи врта матеріе. Прін згімаре позма къ чеа тай таре лікврі амініте, поаце ворві чінева, къ кітаре орі кітаре літвъ ші а пердят формеле орініале ші а адонтат не алтеле стрыіне. „Нозма жи врео дітирецівраре естремъ поземъ ворві de літвіе амістекаке жи позтвял діклінъчіврілор (flexiones) граматікале, каре фак addeвъратъл органістъ ал зней літвіе: къчі есте жи лікврі пефіресь, ка о літвъ, жи десемпера еа репортрілор граматіче, съ інтрэ канд жи квіпрінсля зней літвіе стрыіне, канд дітрга алтейа, ші съ-ші діппетечеаскъ астфелъ матеріа-лъл съ-ші къ дітвілдітвіре. Ніч п'ам аффлатъ ей піквірі addeвърітъ, съ се фіе пъсквітъ жи період-деле челле тай тжрді але літвей форме, діклінъчіврі къ тотвіл позе ші пропрітъ,“ — сжит ворвеле репнітвілітвістъ Ворр.**)

Деспре латіна, пънъ тай дікоаче, а фост тай таре пътерзі челлор че о крэзръ пъсквітъ din dialektele дорікъ ші еолікъ; ай пострі крэдз

*) Аста есте каска, пентръ кареа жи zioa de астърі, канд е ворва de діченістя попвлілор, търтвіріле історічілор дісемпезжъ позінъ, ші де тутле орі пімікъ, зінде ворвескъ літвеле. Елае сжит къльзва історіє.

**) „Mischsprachen in Ansehung der grammatischen Flexionen, die den wahren Organismus einer Sprache ausmachen, dürfen wir nur im äussersten Falle annehmen, da es unnatürlich ist, dass eine Sprache in der Bezeichnung grammatischer Verhältnisse bald in dieses, bald in ein anderes Sprachgebiet eingreife, und ihr Material daraus in buntem Gemisch zusammensetze. Auch habe ich nirgends bestätigt gefunden, dass vollkommen neue und eigenthümliche Flexionen in späteren Sprachperioden entstanden sind.“ Bopp's vergleichende Grammatik des Sanskrit etc. II. Abtheilung, Vorrede S. VII.

чей тай твалді ассеменеа, сај челлъ позінъ къ терпінъчівріле еї сжит дітирецітате дела греч. Дар позмелі латіне ай формеле жи „гум,“ ай жи „бус,“ ай авлатівѣ; вербі латіні ай формеле жи „bam,“ -vi, sem, -erim, -его, — bo*) ай інфінітіві жи re; ай формеле -tum, -tus, -ti, -ius, — -ndus; -or, -bor, -bag ш. ч. л. Че? Аттажте форме, дінтрэ каре тай де пічі зпеле поз гьсімъ пічі зпеть жи літва еленікъ, съ поз фіе елле жи старе de a ревіндека літвей латіне о пропріятате а са, о неаттажріандъ de літва еленікъ? Оаре, жадеканд ачесте, ші възжанд ші чева ассеміпаре жи кітева терпінъчіврі, поз ера лікврі тай патэрал а діккея ла о ташъ комітіпъ, ла зін ісворѣ? Ші дакъ латіні ай прійтіт терпінъчівріле дела греч: каре а фост форма терпінъчіврілор латіне дічайте de ачеаста? Кади ай деклінатъ позмелі? А да позма ашшеа ка къ секспреа жи поздя літві Гордіз, — жи форма літвілор, пресніпне о діндріспеалъ тай таре декіт а літві Александръ, — ідеі вшвррлле de органістъл літвілор. Дісь контрапріял пе ва архівка жи квітілі історіє; ші пої, пепгрэ дісемпітатеа матеріе, сжитемъ даторі а'л врта, de ші къ пеплъчере: къчі аветъ аргамінте секре, пе ліпнъ каре історія позінъ дісемпезжъ.

Тоді штів, къ Аворіціні с'ај позітіт чей тай векі локвіторі аі Латівілі орі Латівілі. Дар чіне сжит ачей Аворіціні? ла че сеінідіе се редвікъ? Къчі аворіціні поз ва съ зікъ тай твіл, декіт локвіторі дела дічепвтъ = habitatores ab origine, — originarii. Кіар ші чей пої, къцържандсе позма de історічі чей векі, поз потві да пічі о пърере твалдітіоаре. Штімъ къ жи Латіві ераш Білірі, Сікілі,

*) №-мі е пеклюскват, къ Dankowsky — „Die Griechen als Stamm- und Sprachverwandte der Slawen,“ Pressburg 1828. S. 80 — дедвіч пе вітторвл датінъ жи „бо“ дела форма вітторвл грекъ жи „éω“ сај „ω,“ цінд дітре „ε“ ші „ω“ пе dírama еолікъ. Адекъ дела „μενω“ зікъ Ionii μενεω ші дака аі позе пе dírama ар фі: μενεω = танево. Крэзж ші ей, къ форма вітторвл II. жи „éω“ се формеазъ дела ворвза βάνω — βέω, ліпітіт de ръдьчіпа алтві ворвз. Ноаце къ ай тут ісворѣ; дар ла латіні форма е тай орініаль, ші тай аппроане de a поастръ жи: — вої, — веї, — ва. Латіні ай всітат одініоаръ форма жи „бо“ пентръ каде 4 формеле de квітівгъчіві.

ділгірій мі алдій, пе карій таңдій жі реджікіз жа семінџія Челтікъ, алдій ны. **Ди** жілдізіалла ачеаста, „стадія de літві“ е даторж а вені жі ажжеторіз історієй. Нынай стадія літвіелор, анилекат да сипрафаца пътжитілізі, — да пътеле локвілор, пе поште арръта жі тіжлокж тай сенквір де а аффла addевърл. Не ачестік дримѣ а кълкатъ, челяж дінтърек прекжатъ штіж еж, Bardetti жі доаъ опере але салле: „Dei primi abitatori d'Italia“ — 1769. ні „della lingua de' primi abitatori dell'Italia.“ Ачеаста din үртъ аж ешіт дәнъ тоартеа авторлай. Bardetti історікъ ші літвістъ, черчетжінд пътеле локвілор din Italia, ші аллатвржанде къ челле челтіче, жі речьшіделе літвіелор ачестей семінџій, пе се жівоіеніте а зіче, къ прімі локвіторі аж Italia аж ворвітъ галіче. Де мірапе есте жнес, къ Bardetti скоате пе тағрісчі дінтрे попвлій галі, ші-ї реджіе ла віда цертиш, жанд тағрісчі, дәпъ търтврісірле тұтврор історічілор ші дәнъ форма пътелі „iscus“ кареа е галікъ, сәніт галі кірадж. Шъререа лігі Bardetti есте чеа маі фундатъ din тоате, пентрж къ се жітемеіазъ пе доктінте вій, пе пътеле локвілор. **Ди**сши пътеле Italia е челтікъ, дела tal, ital, italam = үеаръ, жі фіндузъ тот зия къ „tellus.“ Форма жі *iscus*, кът ам зісід, ші кареа віне жі тоате літвіеле романе ші жі латіна, е челтікъ. Да пої е тай жітітать: къчі дәпъ тоатъ провалітатеа, дачій аж фост de оріціне галікъ. Дар е жітітать ші ла попвлій італіанш, ші че е маі de мірапе, попвлій din Кампанія, din. преіврл Rome, жі пътеште літвіса са, romanesca, кът ві о пътітъ ші пої. Адеялнг, каре къпоаште пе Bardetti, декарь літвіса латінь де о амтестекетвр де челтіка ші пеласцика; ші фіндузъ елді о іеа пе ачеаста дрентъ чеа ве- кіе греакъ, літвіса латінь дәпъ елді с'ар траце din челтіка ші греака^{a)}). Аттвичі ар фі ад- девъратъ, чеса че зіче елді, дәпъ Dionicis Алікарнас^{b)}, къ літвіса латінь чеа маі векіе, пе ера ші тоатъ варваръ, пісі тоатъ пеласцикъ, саі пісі тоатъ челтікъ, пісі тоатъ греакъ. Dionicis Алікарнас^{c)}, есте челяж дінгъз історікъ грекъ, каре а дефінітъ археологияе салле скро-

пъл de a демвстстра, къ Романії сәніт din греч, ка съ тәнгъе пе францій сы, къ пе сәніт сәніт жағы de варваръ. О споне сінгвръ, къ гречілор, жі төмөрія глоріе треджет, жағыл ротанж лі се пъреа къ аттжат тай асиръ, къ кітікъ кредеа жі ротаніл с'ар траце din варваръ. Бында Dionicis сәніт дар історія са тай вактое спре тәнгъе реа гречілор, кърор ле проміте, къ ва демвстстра жінчептіл ротанілор дела елени.^{d)} Ирип үртапе жағдеката лігі е прінсіп де тай наінте. Тотал се реджіе дәпъ історіе да пеласци, аппой да троіані лігі Еней, ші алте колонії тай пізінж жисемпіттоаре. Пеласци се крежръ пънъ акым, къ ар фі векій греч, din ал кърор амтестекъ къ колонії асіне ші еңітепе аж ешіт желені. Ашшеа дар пеласци, токташ дәпъ шірререа domnitoаре, пе сәніт жінкъ елени, чи трачи кірадж. Кътры ачеаста жінкъ греч жі пътескъ варваръ ші ғ-а аллангат din Гречія. Ар үртапе дар челлік таңлік, къ векій локвіторі аж Латівілай с'аі амтестекат ші къ трачи. Дар ачеастъ крепіндуз domnitoаре, а сөфіерітъ жі ачесті din үртъндре an o ловітвръ de челле тай грэлле. Професорлade Heidelberg, Edward Röth, ешіла жашінш жі аптал 1847 къ пріміл томж ал „історіе філософіе апласене.“^{e)} Ачесті жілдізатъ върватъ ші літвістъ солід, пептжанд аффла жі спеклатіва tindindъ а філософіе үертане de астызі, о баіерь, жілтре черквіл ideilor че предотпескъ, ші жілтре ачелла ал ideilor че ат хърьзітъ дела стръзвпі, а кълкатъ пе алтъ калле, ка съ ажжапгъ да скопъ. Препаратъ къ соліде къп-коштінде де літвіеле семітіче — despre каре арратъ къ се къввіне а се пъті вавілоніко-феніциене — ші къ къп-коштінде де літвіеле indiche саі кътле пътеште елді: аріапіче, кавтъ ісворыа ideilor поастре спеклатіве жі векіле релей еңітепе ші аріапіче^{f)}) (зороастріче). **Ди** ачесті

b) Dionys. Halicarnas. Antiqu. Rom. L. I. pag. 4. edit. salisburgiana.

c) Dr. Edward Röth, „Geschichte unserer abendländischen Philosophie.“ Mannheim, 1846. I. Band: „Die aegyptische und zoroastrische Glaubenslehre, als die ältesten Quellen unserer speculativen Ideen.“

^{a)} Mithridates II., S. 458—460. 463. Астъ пъререа адонтат'о ші Niebuhr, ші Diez се жілешеалъ зіканд къ е а лігі Niebuhr; къті е а лігі Adeялнг.

^{b)} Mithridates II., S. 458—460. 463. Астъ пъререа адонтат'о ші Niebuhr, ші Diez се жілешеалъ зіканд къ е а лігі Niebuhr; къті е а лігі Adeялнг.

томъ, фауа 82—99 есте о археътъръ де оків де чеа тай маре імпортанцъ несте семінійле векі. Аїці ведемъ deodатъ, къ пеласий, карій аѣ датъ ип вътржна векіте локіторі Грецієи ип Італієи, реѣ с'аѣ пътератъ ла семіндія тракъ с'аѣ несте tot la понблі йафетічі. Пеласий с'юнг tot вп ионблі къ кретії с'аѣ кретені, карій с'аѣ каріені, иллітії ші філістені. Ачестій еаръшъ п'я с'юнг алдій дескът феніциені, карій domісеръ несте о маре парте а Едінствія дела ава 2300 илья ла ава 1788 дн. de Хс. свпт п'яне de Нукос = реці de п'ясторі, ші аппой се алағтаръ. Аттвичі се респандіръ еї пріп Aсіа тікъ, пріп Греція ип Італіа. Ировеле челле історіче ші челле лімвістічес с'юнг сімпле ші къврінгътоаре, ші тай твадій історічекъ векі, че п'я се дінделлеңеаѣ, — жицре карій ші Саллустів романъ ип Ізгругра — кънгітігъ акът ламінъ ші дисемінътате. Интересантене с'юнг пентръ матерія de фауа, потоле de свпт пътері 17 ші 25.

Че се аттвиче de троіанії лді Еней ші de алдій, карій аѣ венітъ ші с'аѣ прітігъ ка оаспеці ип Латій, п'я е de крэзэт, къ еї аѣ жицродвсъ лімва лор ші аѣ діндесят' о латіпілор, карій аттвичі авеаѣ статъ лор организатъ. Съ ласѣ ла о парте жицревареа: Оаре тевкрай, орі троіанії с'юнг греч? — че се веде къ п'я с'юнг —: дар чине ва креде, къ ассемене тжіпі de оамені, аѣ п'ятъ реформа лімва латіпі ші фінц? Еї п'я терсеръ акколо ка съ жицві леді, чи ка съ фіе прітіміді. Дакъ — de есептилъ — троіанії лді Еней ар фі жицродвсъ ип Латій лімва елемікъ, бртеле еї с'ар веде тай жицві ип фаптеле лор; дар п'я се въдѣ. Din твлите, ють вп есептилъ: зікѣ історічекъ векі, къ Асканії, кареле — дніпъ Вірцілів — а венітъ къ татъ съ Еней дела Троіа, а дніратъ къ соції съ четатеа Альвалонгъ = Albalonga. Дакъ еї ар фі жицродвсъ лімва грекъ ип Латій, ар фі п'ятіт еї оаре ачеасть четате Albalonga, каре ворбє п'я се аффль ип лімва елемікъ? Іар фі zică: Leucopolis орі Macropolis, орі дакъ се п'ятеа: Leuco-macro-polis, дніпъ лімва лор падіваль. Есептилъ, ка ачеста, ар демістра, къ еї, прекът ера ші лвкру патвралъ, аѣ прітігъ лімва латіпъ жицревъ къ дрентвя de четъдіені. Еї, дар че вом зіче, кънд ведемъ, къ історічекъ modeрні, дескъръ ачеа історіе deспре веніреа лді Еней ші алгеле ассемене de фауа постіче?^{d)}

d) Bezi „Fiedler's Geschichte des römischen Staates und Volkes.“ 3. Auflage, S. 41. cl. Niebuhr etc.

Ачесте с'юнг дисеміната п'ята, ка съ арътъмъ, къ не камеа історікъ, дн. ассемене векітъ, п'я дъмъ de п'яти респектатъ жицъкъторъ.

(Ва брта.)

ПРЕОТВІ СІМА.

О жицжипларе п'якъриъ (de поанте).

Мжіеа не кондоче,
Ла вра п'якътоасъ.
Феріче е ачела,
Че поате с'о жицжие.

С'юнг врео шапте аїп, кънд одатъ жицро кълъторіе, къ вп пріетен ал тей, преотві Сіма, со-сінд сеара ла вп сат, апроане de Фокиші, осте-ніді de tot, ам трас ла о касъ, зіде фэрът віце оспътаді, ші п'ятік тай твлт п'ятам чергът жицві de кът локъ de ренаос; къчі тот че п'ята с'єръ-мат тай твлт ера с'юнг; ам адорміт дзаче; дар п'я тракът твлт, ші не ам деспентат дн. с'є-ріта, дисп'їтажаді de п'їде стрігърі п'ятвръ-тоаре, каре се п'яреа къ венеаѣ днітро касъ ве-чинъ. Кържид не ші скъларът спре а не інформа, че поате фі ачеаста. Шіна касеі ачеа ера дес-кісъ. Пріетенъ тей а ші інтрат аколо, фъръ п'яті о темере. ші діндаръ таѣ вртат ші тай твадій съгемі, не карій таѣ трас аколо вълва респандітъ. Гъсірът аколо вп от жицбріат, каре цінеа къ о тжіпі не соціеа са de п'ир, ші къ чеевалалтъ жи-къра ла ловітврі dece ші фоарте ренезі, къ вп п'ятіор de лавідъ, п'ятіор грос ші de лемі таре-Біата фетее ціна кът п'ятеа ші стріга, ка съ алерче сътепії с'о скапе din гіареле ачелій жиц-бріат; ціна tot de одатъ къ фетееа ші вп коніл, жицръцішінді п'ятіореле отвілі неотенос, ші се остеене сълія прекърте din сатаніка Фэріе. Аша поі не ам ренезіт de одатъ съ с'юнгет прада din тжіпіле ачелій върват, скос къ тотві din mingi: din тжіпіле ачелій Ферос, не каре ші mal твлт жицдемоніа жицпедікареа поастръ, спре а'ші жиціліні фанта п'яліціврі. „Спвне поъ, отвіле, зісе преотві Сіма, че с'а жицжиплат? Че'ді а фъкът фетееа ачеаста? — „Нать че, ръсп'їпсе віата фетее, жицвіять ип лакріте, еї с'юнг о фінцъ п'яреітъ de соартъ, с'юнг с'їлітъ съ віе-дзеск къ вп върсътор de с'юнг, къ о фінцъ твр-вать, къ впла ка ачеа, din тжіпіле кървіа арі віе-воіт съ тъ с'юнгет ажта, ип лок de а тъ

льса съ тъ вчігъ одать иш съ тор твлцвтігъ; къчі алт віне нѣ маі dopeck, де кът німаі тоарте.“ Не кжнд фемеа пе ворвеа ачеаста, върватъл жиғвріат, ші спытмержн de тұрваре, върса тереў ла жиғврътврі иш ла влестеме пепсвсе.

„Фіғвратуів (жікіншідів) акыма, зриш зіккнд фемеа, че поате фі а ведеа чінєва үн асеменеа от жи стареа ачеаста, de доз трей орі пе сентьшінъ; иш ка кът н'ар фі німік: астъзі іар нінтрк къ т'а сіндіт къ ани пис ла резервъ din ваній къпътаці жи сынтьшна трекътъ, фъръ аї спын пімік, ка съ н'я dea іаръші пе кътвръ, ведеі че къдеть, иш ч'єті фаче.“

„Маре скандал (існігъ) ачеаста, зіце преотвъл: нѣ есте лвкв таі үржт иш маі тріст, де кът късъторіеа реа, пічі натімъ таі фероасъ, де кът шыніеа отвъл. Бітадівъ жи фаца отвъл астъзіа, ведеі дака нѣ сеатынъ ел къ о феаръ сълатікъ! д'о нам датъ нѣ пътет фаче пімік жи моменів ачеаста. Веніш съ апъртъм din фъріа лві ассе доз фінде, каре сжит жи перікол de а фі прада тұрвътреі лві, ші съл лъсъм сінгвр, пърсіт жи вмілоаселе сале рътъчірі.“

Пъререа преотвъл фъ віне-къвжтать иш зритъ de тоці кжнд с'аі жиғжиплат фаңъ, жиқсеръ пе ачел фъріос жиғр'о кътаръ, не кжнд из-серъ жи алта пе фемеа ші пе коніл. Асть диверсъ (deосевіт) жиғпрежврапе а prodвс үн аметек ани de тұрвътврътор жи креері тікъюсвъл върват, ші апрунсе үра лві атжта, жиқжт органеле (спелтеле) лві нѣ таі петвръ лвіта къ о сгұдіре ани маре. A doa zi, dimineau, жи гъсіръ лвітіт пе патъл съх, ші ліпсіт de тоате пътеріле; таі възвіса пішіе ворве рұпте, фъръ пічі ші жиғделес, ші жиғр'о старе de ом къ тотвъ смінтиг. Алергарът къ тоці жиғр'ажжтор; дар тоате фъръ жи деңшерт: н'я петврът ажста. Ел а твріт жи zio ачеаста.

Асть жиғжипларе а prodвс о тұрвърапе пепсвсь жи сатыл ачела. Соңіеа ачелві пеферічіт (непорочіт) жиғр'адевър с'а възгт фоарте пътврісіп de міль, къ чеа маі adжкъ ші сінчерь дверере, ла тоарте соңвъл еі. Плжонеа амар ші се тжигія, зіккнд: „ера соң аі төй, ші нѣ се ўдеа съл үржт; ера соңвъл төй ші тайка філвъл төй!“

— Пріетенвъл төй твлт с'а үміліт ла жиғжиплареа ачеаста, ші лъкврътвн а жиғчепт а ора зіккнд: „Фіе тіла Domпvілі пе ачест пеферічіт! Фіе тіла червлы віне-къвжтать, de а воіт Dzmnezej къ пъдіне моменіте маі пайнте de а тврі, съл жиғніз-

жат de пвдін ка съ віе жи къпощінца Dzmnezejші а пъкатвъл съх, үміліндішін съфлетвъл, ші порнінділ пе къле тжигтвір. Оф! че натімъ de тетвът есте тжпіеа! Веніш францілор, съ рғгым пе Dzmnezej ка съ факъ din тоартеа ачеаста ви експемпл (o пілдь) спытжитврътор ші тжигтвітор центръ тоці оамені, карі сжит ани порніді жи тжпіе къ діспредвъл дагорілор de крещін. Преотвъл Сіма ера ші фоарте тілос. С'а лзат de жиғдірі, че поате девені віата фемеа къ конілвъл. Асть фемеа ера din орашвъл Бжкврещі, үнді кжнд а фост конілъ, таі пайнте de а се търгіга, сервісе (слъжисе) ла ші пижар. Ани преотвъл Сіма че фъкъ, че дресе, а р'командат'о ла үн пріетен ал съх пижар жи Фокшаній Молдовеі, ла үн ом de оменіе къ фаміліе ші къ пътет стръльчіг de ом ал лві Dzmnezej. А къшттвіт'о пе лжигъ ачеаст фавріант, үндішін а гъсіт de лвкв, віадъшін лінішде. НЕ кжнд се афла жи віадъ соңвъл еі се пъреа къ пітміа ера ші еа ом пе лжте. Невоіле ші тірапіліе соңвъл пар'къ о фъкъсеръ іюнапавіль (недестойнікъ) de а ворви иш а се тінка; дар кжнд одатъ се възг ліверъ (словодъ) ші къпътвіт жи каса de оамені адевъраці, 'ші а веніт іар жи фіре пітміа de кът, ші 'ші а рекъпъкат tot che передвсе жи позідіеа каре а фост одатъ de віаете ші дверері. Преотвъл Сіма п'я лъсат'о; чі а рътас ла Фокшаній піші кжнд а възгт пе віата въдвъвъ къ а веніт жи старе de аші креще конілвъл, амезат жи шкоала din капітала Молдовеі. Іа рекомандат съ жиғфле конілвъл, таі пре със de кът тоате, фріка ші аморвъл de Dzmnezej, аморвъл de натріе ші de оменіре, ші аї да о месеріе пріп каре съ поатъ віецві ка омвъл лві Dzmnezej; іар нѣ ка омвъл кътврътіа; къчі омвъл лві Dzmnezej ва лвкв ші ва віецві, ші ва ръпоса кът жи ва команда Dzmnezej; іар омвъл кътврътіа ва фаче, ші ва петрече ші ва тврі, кът жи ва съфла кътаре от пъкътос; ва ші таі пъкътос de кът джисвъл. Ани ші асть місіе жиғлінінд'ші аколо отвъл лві Dzmnezej преотвъл Сіма, с'а жиғтврнат акась. Мэлт тъ конідеп (тъ сокотеск) феріче; къчі ат къпоскът үн асеменеа преот. Воіт францілор, веніш фі къпоскът таі твлці преоді, адевъраці апостолі аї лві Христос; феріче de поіт рошыній дакъ авеіт твріді преоді, ка преотвъл Сіма! жиғр'адевър възжанд'ші ші жи лъкашвъл лві Dzmnezej, ші пріп по-літіе, ші пріп каселе поастре, вот креде къ сън-тем жи парадіc (раів), жиғпречврапі de жиғері!

К. А.

ПРОГРЕСЪ.

(Регълз, вървъдие романъ.)

Картациней din Африка аж фост даштаний чеи падинъкац ай романилор. Регълз император саъцеперал, кънетене а оцилор, трече къ дамселе несте таре ли Африка, съпизне ши ю несте 300 de четъдъй, апроане ера съ ю ю капитала Картаџена, не кареа о жи пресъзрасе къ оасте. Стѫндла порциле четъдъй, иатъ сесиръ ажтоаре ла картациней; се жи пржиг романий ши Регълз се прииде ров — ла чеи тай кънсплоди даштаний чел тай витеаз цеперал — каре трътфасе ин респандице фрикъ де измеле съв несте tot локъл, зчикесе ши легасе съмъ де останъ даштаний ши кънетен юкъ, ши дашъ че тримисесе ла Рома о флотъ къ несписе пръзъ, юкъркатъ ши къ материале de трътф!

Мъримеа вървъдие се чеаркъ къ периколеле. Къ тоате къ жи пржачесте мюнте соарта пъръсисе не романи, каъсъ се арате ши тайлът семне de ероюа романъ, юкъ ши аша Регълз съ арътат тай пресъсъ de кът ачеа таре непорочире, de ши юкъсъ жи темпидъ. Ръсвоюла пътъ жи че съмъдъ картациней се гъндиръ ла паче. Вржандъ се фие мъжлочитор Регълз din фиарь, ли юшваръ кръзия ровией, ши юндатораръ се ле юкощасъ соли че ера съ теаргъ ла Рома. Ел се ювой ши се жи пржъ къ, de пътъ ва юсътъ солиа, се ва жи тоарче юаръшъ ла юкъсоаре.

Жи Рома афлжандъ содиа са къ вине, алергъ пътъ ла порциле четъдъй. Ел пътъ врът съ калче несте праг, зижандъ къ ка ви ров шиа пердът френтъл de четъдеан романи ши de ачеаа тревзия притът ка ви стреин, din афаръ de порциле четъдъй. Аша интъръ соли пътъ ла сенат. Соли жи чепъръ а ворви деспре паче ши скътвъя челиор приний; ел азъндъ, врът съ фагъ, сенатъл ли сълвъя съ стеа, пътъ чеи порвичиръ соли съ ворвеасъ. Солиа пътъ а спернат пимик, чи къ о кътезаре спусе алтеле, път челие че i съпорвичисе, къ: картациней, кънсплоди патрие даштаний, чеर пачеа не тай авандъ интъръ пичи аверъ съ се лягте. Ши дака се вор словози къ скътвъя рови лор чеи тайлът тай тайлъ de кът романий приний, патриа ва свферъ тайлъ реле.

Сенаториј юзаскълтаръ сфатъл, юндемпандъл се рътжие жи Рома. Чи ел пътъ врът пичи de кът, зижандъ къ скът тай виже кънсплоди лор, кънсплоди патрие а вървъдълъ, поате чеर de a фи de фънсъл деспърдътъ. Нептъръ о асемене лъсъвире ши пентъръ нестаториця фетейлор ръсъртепе прекътъ ши апъсене, търкълъ ѝ плаче а се юпсъра тай вине къ о скътвъя din Георгия сеайд Черкасия, каре път аре алт разим дектът пре фънсъл, дектът къ о компатриотъ, каре къ зестре адъче о читотие скъпърътоаре. Май есте de юсемпнат къ о скътвъя,

къторъ de жи прътът ши вълпътъор de патрие. Ничи драгостеа de кони ю патрие, пичи лакътъле ръделор пътъ аж пътът опри. Де воие съ ажторе ла картациней, жи локъ съ се юпсъфле de мірапреа виргълъ ши патриотътълъ, тай тайлъ търваръ асъпры. Жи арникъ ажтъро юкъсоаре фъръ лътънъ, тай апои ю тъяръ плеопеле пичи пъсеръ гол ла аршица соарелъ. Не врътъ лътъ юкъсъ ажтъро ладъ кънсплоди къ цепъ, зnde а ю пъртъ.

Аша юпвънчереа пътъ жи ажтимат съфінъя съвлетълъ ши тървъя; кареле ла юкъсоаре се афла жи тай побъль старе de кът а касъ, ка ви вътржни прице ров ин консол кълкътор de жи прътътъ пти de фолосъл патрие. Жици ши тай върватъ ла фъкътъ периколите. Жи пржигът аша трътфъ асъпра виргътълор, ви пти асъпра порокълъ, къ юкъ ши къвъсе Картаџена, ши дашъ ел съфатъръле лътъ юкъвървътъ инимиле патриоцълор. Виргълъ, кътъ таинствъ, юнеросътатеа ши корацъя се десволеатъзъ кържандъ ли инимиле зnde ле а фървътъ патриа; еле скътъ ка фокъл асъпис кареле априде къ о скъпътъе.

De асеменеа вървъдъ жи темеиаизъ статъръле саъ тълтвъскъ вицъле din певои!

СКЛАВИА ЛА ТБРЧИ.

ла прлежжал черерои каре о патре стрыинъ арфи фъкът de a се десфийца скълъвя ла търчъ, о фоае фаче въртътоареа лъзаре-амъните.

Тоатъ економия каспикъ жи Търчия се разимъ не ачеа каре пои, жи липса вицъ къвълъ тай потривът, пътим скълавие. Мътеле Сълтапилор сънт склаве, deaceмene содиае лор. Лещеа маометашъ опреще къар пе Падишах de a лза de содие алть фетее дектъ о скътвъ. Жи пичи о царъ ли лътъ, фетейлор пътъ атъте привилеи. Мълдъ езропът апъсанъ аж о идеа стрътвъ деспре вицъ каспикъ а османълор пти търанъ ле се паръ прототина варкацълор търчъ; дар жи фантъ фетееа есте жи Търчия аша de пеатърнатъ, жи дектъ ла чеа тай тайлъ асъпрайе а вървъдълъ, поате чеर de a фи de фънсъл деспърдътъ. Нептъръ о асемене лъсъвире ши пентъръ нестаториця фетейлор ръсъртепе прекътъ ши апъсене, търкълъ ѝ плаче а се юпсъра тай вине къ о скътвъя din Георгия сеайд Черкасия, каре път аре алт разим дектът пре фънсъл, дектът къ о компатриотъ, каре къ зестре адъче о читотие скъпърътоаре. Май есте de юсемпнат къ о скътвъя,

Жи тінгтвял търітерей сале, се фаче словодъ. Апої пічі ып склав нз есте de tot шерв domineleй съё, ші ъєста пічі ыл поате вате, пічі трата ръё, къчі даңь ып склав съ тъпгзенде деснре о реа трътаре, атвичі Kadi a' дінгтвялі съё есте жндаторіт а' афла ып стъпн тай вълнд. Нічі ып клас de оамені нз се прівігеазъ жи Търчія къ тай маре пърінтеаскъ жигріжіре декът склавы. Domina съё есте жндаторіт а'л жигръка, а'л адъності, а'л хръпн ші de ажкис а'л жисътвріé, іар дынъ термін de шенде ап' ел поате чере а са десшер-зире. О асемене старе нз есте къратъ склавіе, че къар о жндаторіре контрактіті не термін, ші твлт тай вълндъ соартъ декът ачех а лвкъторілор de не ла фаврічіе Англіе чай лівере! Дынь тоате лвъріле-амінте с'аў недерат къ пімік нз поате жн-трече вънътатеа търчілор жи прівіреа каспічілор склавы. Жи Търчія съйт пілде къ къар ші склавіт ші негрій аш ажкис ла челе тай жналте постэр. Ібраім Паша, гъвернаторы Dardanelілор, ші Паша de астъзі de Варна, а'л фост склавы, Хосрев Паша а'л фост склав а лві Хусеін Паша, deасемене Халил Паша а'л фост склав а лві Хосрев! Din ачесте се веде къ decfiiпцареа склавіе атінче тоате сістема сочіаль а твсвітапілор, жи о епохъ кънд котер-дым къ фетеле черкезе се жигпзінеазъ, ші жи ып ап нз [с'аў кътпърат тай твлт de 1000 фете ші копій.

БРСДЛ III ЛДПДЛ.

Жигпъръциа добіточеаскъ,
Ка ші а поастръ чеха отепеаскъ,
Статорпічіе вечпікъ п'аре:
Тоте сипусе съйт ла скітваре!

Din тажи 'п тажпъ счептвл се плімвъ
Чел de ері маре, астъзі е тік;
Леј пе врс вате, врс пе леј скітвъ,
Dintp'o 'нтьпларе преа de пімік.

De къртпд врзев пе леј скітвасе,
Ші пе domneсквя троп жнълдат,
Кърта жи лаве тарё о лвасе
Ші къ верзі твфе жнкоропат.

Датор ей жисъ съйт а'въ спаге,
Къ врзев чела, шъкар къ врс,
Dap симтименте авеа преа ввпе;
Д'ал овштей віне ера пътвпс.

Фіаръле тоате 'ндать ч' афларь,
Къ леа дат червя ып стъпн пноў,
Съ се жнкіе лві алергарь,
Бла к'о вакъ, алта к'он воў.

Лвівл жи үртъ спре троп се дыче,
Ші дыпъ векіл ып овічей
Мърій-сале плокон жі дыче,
Ші жнайнтей пнпе доў тей.

Жнтр'о фртбось прекважтарате,
Жі доведените к'ар фі авънд
Ніпите хрісіве арътътбрэ,
Че аў фъкват үрши, зъё нз штіш кънд.

К'асте хрісіве, не пеў de оае
Скрісе къ апъ, спви лътвріт,
Към аў турс үрши ла о вътае,
Ші къже твре ей аў жертфіт.

Къ плекъчне апої 'ї аратъ,
Към къ діп съфлет с'а ввкврат,
De жнжтплареа чеха тінгтвъ,
De 'нкоропаре кънд а афлат.

Къткъ дорешите сипусе съї фіе,
Къ тот д'авна ел 'ла іссіт,
Къ пептв джнсвя віеду о міе
Съ ле жертфеаскъ е твлдумтіт.

Асфел de ворве се зік жи лвтме,
Жисъ дрепт формъ се сокотеск;
Къчі фіешчіе ле іа de гльтме,
Каре се зітъ кът се ворвеск.

Дар үрсъл креде, се амъченіте,
Жи слвжве пнпе пеамъл лвнеск:
Къткъ пріетепі аре, гънденіте,
Каре персоана лві о слъвеск.

Дынь о време левл се сколь,
Токтаі кънд үрши торт жи кредеа,
Дынь о маре ші лвпгъ воаль,
Вине съ'ші чеаръ тропвя че авеа.

Локвіторі се жнгрозіръ;
Вестеа се дысе пнп' ла палат;
Лвпіл жндатъ ла леі фгнръ;
П'ал лор пріетеп тоці 'л аў лвсат.

Таєрій пътай че пічі одатъ,
Аї фі прієтеній нз с'аїж братъ,
Песте чіпчі свте веніръ 'ндатъ,
Не країв ші царь еї аї скънатъ.

Преа къ лесніре омвл се 'шалъ!
Дар фоарте маре фаче грешальъ,
Чіпче ла ворбе de крезътжитъ.
Фапта е пътай че дovedеніе,
Фіеште чіпче кът предзеніе,
Д'авем прієтеній ші каре сълтъ.

Din поезіїле лві Григоріе Александреску, Бухареншт 1847.

М И С Ч Е Л Е.

— **Ди** Londra нз de твлт са формат къ не-
теріре о соціетате пентръ фемеі квсъторесе че
нз гъсек de лвкр. Соціетатеа ле жислесніе de
лвкр ші ле пътеше остеонала ди вані. Двінь
рапортъл сектетарвлт соціетъл пътъ акют са
дат лвкр ла 1227 фемеі din насе жисемната ші
скъпътате, дъндъле ші предзъл de 4 фюріні, двінь
лвкр ші тімп. Кънд с'ар фаче аша песте tot
локъл, че de свѣлете с'ар ажвтора ші ар скъпа de
реле апъкърі ші кртър!

— (Калістенія, тврнзра). D. Elias a
извлікат о карте ди Франца ші Церманія, de ви
маре інтерес отеніреі. Тоатъ лвтима щіе къ лв-
кр житптерпічеще трзпвл шіл житървъцеще,
шіар пелькврл ди толешаще шіл слъвъноцеце.

Астъ старе тревве съ аїтъ о маре парте ші
лвкрабе ла партеа фенеаскъ ші ла првпчі че се
наск d'ntp'л трзп толешіт орі житървътат. Ав-
торъл рекомандъ преа серіос съ се житродвкъ ди
тоате фаміліе калістенія саз тврнзра, адекъ де-
нріндері ла ексерчії de цімнастікъ, къ фелбрі de
шіжлоаче; коній ші конілеле съ о живеде ка ші
четігъл ші скрісва.

Аша ар добънді отеніреа търіе трзпескъ
віртвте свѣлетеаскъ; с'ар житървъці ші с'ар трезі
шіптеа! с'ар десволта пътереа тъдвларелор ші а
органелор фенееці ші вървътеші; с'ар жифрвт-
сеса tot трзпвл ші с'ар продвче првпчі съпътоші,
дещепді, трзпеші. Авторъл практикъ, а фъктъ ші

інстрименте, ка съ факъ тъдвлъріе трзпвлай тъл-
dioace пріш ексерчії трзпещі, жифрентъл къ
дънселе ші о твлдіме де метехне.

ДЕСПРЕ КОМИСІОНЕА ТЕРМІНОЛОГІКЪ.

Ачеастъ комісіоне, а къреі тетбрій фъсеръ
алеші de кътръ жисвіш д. міністерів, ди юрна
трактъ двінь о лвкрабе житінсь de кътева лві
есте не апроне ка съ піві капет лвкръріор. Жи-
сърчинареа еї аї фост фртмбсъ ші маре: ка съ
традвкъ тóте лециле австріаче din пешеніе ди
ромъпеште житрввіндул о літвъ ші термін къ
атъта рігвросітате, жикут апої традвкціонеа съ
къштиде карактер автентік. Am zic къ ачеастъ
жисърчинареа ера маре ші фртмбсъ; таї adaoem
къ ачеаш ера ші греа. De ші літвъ ромъпъ
ди дўл дърі аї фост ші пъпъ акют літвъ лецилор
ші а адміністръчні; de ші върваді комісіоне
термінолоцічес сълт din чеі дінть літераці аї по-
штрай; de ші літвеле романіче рдітіе къ а постръ
ди ажвтъ твлт: totvni гретатеа треввеа съ се
сімъ твлт; житъ пентръ къ літвъ цертанъ се
традвче престе tot таї греч ди літвеле романіче,
декът ачестеа ди чеса, апої юрьші пентръ къ
традвкторій авеа съ фіе къ маре лваре-амінте ка
съ нз преа жикарче стілвл къ преа твлді термін
неквпосквд, ші карі съ нз сеамене пічі декът а
ромъпешті орі романіч. — Къ тóте ачестеа тер-
міні неквпосквд tot вор житінпіна чітіторій, апої
се вор афла ші къртіторі. Жисъ ачестор din бртъ
ле рекомъндъм, ка таї nainte de a кърті, съші
іа остеонала а се апъка кіар dd-лор de традвчереа
лецилор din літвъ пешеніаскъ, ди ромъна, ші
нз не пасъ, ди орі каре алта европеансъ, каре о
квноск таї віне; съ таї факъ віне а пътъра кіар
ди літвъ церпанъ тъкар пътai кввітеле латінє
ші грече кътє ачеса фі, ші таї есте, ші ва таї
фі сілтъ а ле лва ші а ле цінеа, ші ва афла чел
нвдін треї тії. Житокта есте ші къ алте літвє:
пічі віла нз скъпъ ка съ нз житрвтте дела еліна
ші латіна къ свтеле ші тілле, кіар ші челе слав-
боне каре се ціп атът de лъдітіе ші автте. Жисъ
отеній карі пъпъ акют п'аї автт ідеї, съ нз се
тірре дакъ нз аї пічі терміні сеаб житъръкътітеа
лор. Пентръ ка съ штіт, се чере съ житъръцъ.